

Goede geluidsschermen lijken effect te hebben op aantallen broedvogels

Teun van Dijk & Martin Melchers

Geluidsscherm langs de A10 west

In 1992 startte de heer J. Walters met het inventariseren van broedvogels in het Rembrandtpark. Deze deskundige en productieve naoorlogse onderzoeker van de avifauna van Amsterdam heeft acht opeenvolgende jaren stippenkaarten gemaakt van broedvogels van dit tot aan de ringweg A10 doorlopende park. Opvallend in zijn rapporten is het geringe aantal territoria van broedende (zang)vogels op het talud van de snelweg. Naast deze weg stond in het deel dat hij inventariseerde, tussen de Cornelis Lelylaan en de Jan Evertsenstraat, geen geluidsscherm en het verkeerslawaaï was voortdurend oorverdovend.

Het onderzochte talud is onderdeel van het Rembrandtpark, waarvan het gescheiden wordt door een aantal torenflats met parkeergarages, een basisschool en een kantoorgebouw. De beplanting van het park loopt over de parkeergarages en de ruimtes tussen de flats door naar het talud. De snelweg ligt op een dijklichaam, circa 3.50 meter boven het niveau van de parallelweg langs de flats. De beplanting op het talud tussen beide wegen bestaat uit struiken en bomen zoals meidoorn, kornoelje, vlier, ahorn, eik en iep. Een aantal bomen op het talud is voor een deel begroeid met

klimop. Dit geeft vogels het jaar rond dekking als slaappleaats en biedt een goede gelegenheid om hun nest in te bouwen. Langs de Nachtwachtlaan/Staalmeesterslaan staan platanen geplant. De breedte van het talud langs de A10 varieert. Waar de twee lanen in elkaar overgaan liggen twee "oren", die worden doorkruist door de Postjesweg. Aan de kant van de Nachtwachtlaan staat in het oor een torenflat met rondom veel hoge struikbeplanting. Aan de kant van de Staalmeesterslaan bestaat het oor grotendeels uit gazon.

Zowel op het talud als in het park werden minder Heggenmussen en Boomkruipers gehoord

In de loop van 2005 zijn enige meters hoge geluidsschermen langs het omschreven deel van de A10 geplaatst die tot aan de grond reiken en ononderbroken doorlopen langs het talud over de totale lengte van het door Walters geïnterviewde gebied. Door werkzaamheden, ten behoeve van het plaatsen van het nieuwe geluidsscherm, was de begroeiing in 2006 nog niet optimaal en op een aantal plaatsen open van structuur.

In 2006 is door Teun van Dijk met assistentie van Martin Melchers opnieuw onderzoek gedaan naar de broedvogels van het vergelijkbare deel van het talud dat in de periode 1992-1999 door Walters is geïnterviewd. Deze inventarisatie is in 2007 herhaald. Tussen beide onderzoekperiodes zit een periode van zes jaar waarvan het jaar 2005, vanwege verstoring door grootschalige werkzaamheden en zelfs bomenkap in het broedseizoen, buiten beschouwing moet worden gelaten. In onderstaande tabel zijn alle door Walters geïnterviewde soorten op het talud opgenomen die een vergelijking tussen beide inventarisaties mogelijk maakt.

Opvallend is de sterke toename van broedvogels, terwijl de begroeiing nog niet optimaal hersteld was. Uit inventarisaties van het gehele park blijkt dat enkele soorten zoals Boomkruiper en Heggenmus, die het matig deden op het talud, ook in het park achteruit waren gegaan.

Een zwakke plek in de vergelijking wordt gevormd door het gat van vijf jaar tussen beide inventarisaties. Zou de samenstelling van de broedvogelbevolking in deze periode in het park veranderd zijn of komt de toename op het talud door plaatsing van het scherm? De tabel toont overduidelijk een groter aantal territoria. Langduriger en vergelijkbaar onderzoek op andere plaatsen waar zich soortgelijke kansen voordoen kan deze opvallende stijging van aantallen territoria wellicht ondersteunen.

Literatuur

- Walters, J. De broedvogelstand van het Rembrandtpark te Amsterdam (Overtoomse Veld). Maart 1996.
 Walters, J. 1996: een vijfde jaar broedvogel-inventarisatie in het Rembrandtpark te Amsterdam (Overtoomse veld). November 1996.
 Walters, J. 1997: een zesde jaar broedvogel-inventarisatie in het Rembrandtpark te Amsterdam Overtoomse veld). December 1997.
 Walters, J. 1998: Een zevende jaar broedvogel-inventarisatie in het Rembrandtpark te Amsterdam (Overtoomse veld). Januari 2000.
 Walters, J. 1999: Een achtste jaar broedvogel-inventarisatie in het Rembrandtpark te Amsterdam (Overtoomse veld). Januari 2000.

Gegevens over de auteurs

Teun R. van Dijk, geboren 13 juni 1949 te Amsterdam. Van beroep leerkracht basisonderwijs en kaderlid Onderwijsbond CNV. Sinds mijn tiende bezig met vogels. Vanaf 1985 in de toenmalige opzet broedvogel gegevens van de westkant van Amsterdam gaan verzamelen voor SOVON en dit tot op de huidige dag. Vanaf 2005 op verzoek van de Vereniging Vrienden van het Rembrandtpark (VR) broedvogelinventarisaties van dit park verricht. In de marge van deze inventarisaties is het talud van de A10 langs dit park meegenomen.

Martin P. Melchers, geboren 2 oktober 1944 te Amsterdam. Van beroep ruim dertig jaar fysiotherapeut en daarnaast sinds 1992 werkzaam als stadsecoloog bij de gemeente Amsterdam bij de dienst Ruimtelijke Ordening. Bestudeert de wilde flora en fauna van Amsterdam en publiceerde daarover in boeken en tijdschriften. Op het gebied van vogelinventarisatie stelde hij met Remco Daalder het boek "Sijtsjes en Drijfsijtsjes" samen over de broedvogels van Amsterdam. Beiden zijn lid van de Vogelwerkgroep Amsterdam.

	Walters									van Dijk & Melchers		
	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2005	2006	2007	
Houtduif		1	1	1		2			G	6	5	
Winterkoning	1			2	2			1	E	9	5	
Heggenmus	1		1	1					L	2		
Roodborst			1	3		2	3		U	3		
Merel	1		2	3	3	1	1		I	8	4	
Zwartkop							1		D	2	1	
Tijrfjaf		1			1				S		1	
Koolmees			1				1		S	7	2	
Pimpelmees					1				C	5	4	
Staatmees						1			H		1	
Boomkruiper									E	1		
Vink									R		1	
Groenling		1	1						M			
Totaal aantal territoria	3	3	7	10	7	6	6	1		43	24	